

Gäller för: NU-sjukvården

Innehållsansvar: Aino Kempe, (ainke), Hygiensjuksköterska

Granskad av: Aino Kempe, (ainke), Hygiensjuksköterska

Godkänd av: Olof Ekre, (oloek), Områdeschef

Giltig från: 2023-08-21

Giltig till: 2025-08-21

Legionellasmitta - förebyggande åtgärder på vårdenhet

Revidering i denna version

Inga förändringar vid denna revidering.

Bakgrund

Legionella är en bakterie som kan orsaka svår lunginflammation. Speciellt utsatta är immunsupprimerade patienter. Övriga riskgrupper är äldre och rökare.

Legionellabakterier finns i vattenledningssystem. De växer till i stillastående vatten och trivs mellan 20 och 45 grader. Bakterien dör snabbt i 60-gradigt vatten inom några minuter.

Smittan sprids från vatten via aerosolbildning till luftvägarna, främst i samband med duschning eller vid behandlingar i luftvägarna, inhalationsbehandling, munvård med mera. Smitta mellan personer är inte visat.

Vid vårdrelaterad lunginflammation ska legionellainfektion alltid övervägas.

På alla vårdenheter ska man ha kännedom om och praktisera förebyggande åtgärder för att hindra legionellainfektion. Det ska finnas känd rutin för hur man anmäler när man misstänker fel på vattenledningar eller noterar fel på vattentemperatur. Läs mer i Vårdhandboken.

Syfte

Sammanfatta förebyggande råd för att förhindra smitta av legionella på vårdenhet, samt klargöra ansvar för att spolrutiner genomförs.

Ansvar

Verksamhetschef ansvarar för

- att förebyggande rutin följs.

Vårdenhetschef ansvarar för

- att utse hygienombud
- att följa upp deras rapporter enligt nedan
- att tid avsätts så hygienombudet kan genomföra sina uppgifter.

Hygienombud ansvarar för

- att lokala rutiner finns på vårdenheten
- att dokumentation finns på både spolningar och eventuella avvikelser, se *Legionella – checklista spolrutiner*
- att återkommande rapportera till vårdenhetschef.

Vårdhygien ansvarar för

- att ge en anpassad utbildning till hygienombud.

Anmälan om vem som är hygienombud på vårdavdelningen görs av vårdenhetschef till funktionsbrevlåda vardhygien.nu@vgregion.se

Åtgärder

Patientvård

- Vid befuktning av andningsvägar ska sterilt vatten användas. Som exempel kan nämnas syrgasbehandling och läkemedelsinhalation.
- Munvård vid aspirationsrisk (exempelvis respiratorvård) ska utföras med sterilt vatten.
- Vid misstanke om vårdrelaterad legionellainfektion ska Vårdhygien kontaktas omgående. På jour/helgtid kontaktas infektionsbakjour via växeln.
- Legionellainfektion är en smittspårningspliktig sjukdom och ska anmälas enligt smittskyddslagen.
- Vid inhalation/nebulisering ska läkemedelsbehållaren diskas i diskdesinfektorn efter varje användningstillfälle om inte engångskoppar används. Det är viktigt att läkemedelsbehållaren blir torr efter desinfektion.

Vattenmiljö

- Duschar ska vara monterade så att stillastående vatten i duschslangen undviks. Ljustät duschslang används samt förses med stora hål i strilmunstycket för att undvika aerosolbildning. Snabbkoppling på dusch rekommenderas. När inte duschning pågår ska duschslangen lossas för att tömmas på vatten. Duschslang ska inte vara längre än 1,5 meter och ska inte nå golvet när slangen är lossad. [Se bild nedan](#).
- På rum där man vårdar immunsupprimerade patienter ska alltid personal spola igenom dusch och vattenånga ska ha försvunnit efter detta innan patient använder duschen.
- Bubbelbad och luftfuktare ska inte finnas i vårdmiljön. Risk för vattenaerosolbildning.
- Ismaskiner gynnar tillväxt av legionella och ska inte finnas i vårdmiljö.
- Vid misstanke om felaktig varm- eller kallvattentemperatur ska fastighetsansvarig kontaktas. Detsamma gäller om vattentrycket upplevs vara för lågt. Tappningsstället bör inte användas i väntan på åtgärd.
- Genomspolning ska ske av vattensystemet om tappningsstället stått oanvänt mer än en vecka till exempel efter semesterstängning, se nedan. Har vattensystemet och tappningsstället stått oanvänt i mer än sex veckor kontaktas fastighetsansvarig innan användning.
- Vid ombyggnation eller annan verksamhet på avdelningen som gör att det finns kranar, duschar eller andra tappningsställ som inte längre används ska fastighetsansvarig kontaktas. Detta för att plugga ledningar vid stamledningen. Blindgångar ska undvikas.

Skötselråd för kranar, duschar, spol- och diskdesinfektorer

Om tappställen är oanvända mer än en vecka. Spola igenom alla kranar och duschar enligt följande:

1. Spola kallvatten, känn med handen att det blir kallt.
2. Spola varmvatten, känn med handen att det blir varmt.
3. Spola blandvatten i minst 3 minuter.

Se *Legionella – checklista spolrutiner*.

Om spol-och diskdesinfektor är oanvända mer än en vecka kör ett standardprogram en gång per vecka. Notera i maskinens checklista.

Telefonnummer

Vårdhygien 010 – 435 47 49

Fastighetsansvarig (Västfastigheter NU-sjukvården) 010 – 441 35 00

Snabbkoppling på duschslang

1. Sätt fast duschen i fästet

2. Koppla loss duschslangen från blandaren efter varje duschning

3. Låt duschslangen hänga rakt ner utan att den rör golvet

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: NU-sjukvården

Innehållsansvar: Aino Kempe, (ainke), Hygiensjuksköterska

Granskad av: Aino Kempe, (ainke), Hygiensjuksköterska

Godkänd av: Olof Ekre, (oloek), Områdeschef

Dokument-ID: NU10092-2087047004-15

Version: 6.0

Giltig från: 2023-08-21

Giltig till: 2025-08-21